

Svend Felding

På slottet Aakjær havde man ifølge overleveringen for nogle år siden et meget stort sværd og en stor gryde. Begge dele, siger man, havde tilhørt Svend Felding. En anden overlevering siger, at gryden blev brugt som gruekedel på Dybvad. Og en tredje, at man fandt en stor kobbergryde på Vedelslund, der var Svend Feldings øllebrødspotte.

Det fortælles, at Svend Felding har boet i nærheden af Aakjær, og at han som ung mand arbejdede der.

Da han en aften var på vej til sit hjem, så han en bjerg-mand, en slags trolde eller nisse, der havde fået sit lange skæg i klemme i en træstamme, han var ved at kløve.

Svend tilbød at hjælpe ham fri, men han vidste jo, at sådan en bjerg-mand havde magt til at opfylde ønsker, så han krævede, at han måtte få et ønske opfyldt som løn for sin tjeneste.

Bjerg-manden var villig til alt, hvis han bare kunne komme fri. Så slog Svend sin økse ned i sprækken, så den blev stor nok til, at skægget kunne komme løs. Nu skulle Svend så ønske, og han ønskede sig, at han måtte få 12 mands styrke.

"Det er et dumt ønske, men du får det, som du vil," svarede bjerg-manden og løb sin vej over i retning af Sandbjerg.

Da Svend næste morgen gik til sit arbejde på Aakjær, ville han for sjov prøve, om han nu også havde fået 12 mands styrke, og han tog en af de store sten, der lå som dige ved vejen. Han fandt ud af, at han ikke bare kunne løfte den. Han kunne også kaste den langt ud i mosen.

Glad og godt tilfreds mødte han op på gården for at få morgenmad. Men nu fandt han ud af, hvorfor der var noget galt med hans ønske. Han kunne ikke blive mæt, selv om han spiste alt, hvad der var.

Han blev sammen med de andre karle sendt i skoven for at slæbe træstammer ud, der skulle bruges til at bygge en ny lade.

Der gik ikke ret lang tid, før ride-fogeden, der skulle se efter, at de lavede noget, så, at de fleste af karlene sad på en bunke stammer og ikke lavede noget. Godt nok var der slæbt flere stammer ud end de plejede at kunne klare på en hel dag, men ride-fogeden blev alligevel arrig. De dovne karle skulle arbejde. Han sprang på sin hest, tog pischen og red op til skoven for at sætte fart i dem. Men da han kom derop, så han Svend komme ud af skoven med en stor stamme på ryggen.

"Det var den sidste, der er fældet," sagde Svend. "Mon der er mere, vi skal i dag?"

Ride-fogeden ville selvfølgelig vide, hvordan han havde fået de mange kræfter, og selv om karlene råbte i munden på hinanden, så det næsten ikke var til at forstå, fik han til sidst hele historien.

Han skyndte sig tilbage til gården og fortalte herremanden, hr. Jørgen, det hele. Herremanden fik straks sendt bud efter Svend. Han ville have Svend til at være en af hans soldater i stedet for bare at være karl på gården.

Det ville Svend godt. Men så ville han have mad nok, sagde han, for han var sulten. Det var der råd for, mente hr. Jørgen, og så blev pigerne i køkkenet sat til at koge en gryde grød til Svend.

De kogte rigeligt, troede de. Men Svend var ikke mæt endnu, så de måtte koge en gryde mere. Da han havde spist lige så meget som 12 sultne mænd, var han blevet mæt.

Nu ville han godt være soldat, men så skulle han have en hest og et sværd, der kunne bruges Først gav man ham de største sværd, der var på gården. Men når Svend bare svingede dem i luften, gik de i flere stykker.

Til sidst gik Svend selv i smedjen, og af en stor stang jern lavede han et stort sværd. Det var over 2 meter langt, og det var så tungt, at smeden og hans tre svende ikke kunne bære det. Det sværd kunne holde.

Med en hest til ham var det lige så svært. Ingen af dem kunne bære Svend, da han var kommet i brynje og havde sit sværd. Til sidst var hr. Jørgen nødt til at lade ham ride på gårdens store jyske hingst. Den kunne klare det.

Men livet som soldat blev snart kedeligt for Svend. De røvere, der havde holdt til i skovene mellem Århus og Horsens, forsvandt lige så stille, da de hørte om hr. Jørgens nye soldat, og så var der ikke noget for Svend at lave.

Han fik ganske vist sin mad hver dag. Smeden havde støbt en gryde til at koge grød til Svend, en gryde, der var stor nok til at koge grød til 12 mænd.

Men Svend syntes, der var for lidt at lave for en stærk mand. Så en dag sagde han sin stilling op. Han ville på rejse, sagde han. Hesten kunne han ikke få med, for den ville Hr. Jørgen ikke af med.

Så gik Svend med sit sværd og sin store rygsæk sydpå. Han ville til Rom.

På rejsen tjente han til føden ved at arbejde. Han byggede broer, gravede kanaler og løftede kirkeklokker på plads. Det gik vældig fint, og han tjente en god løn.

Da han nåede ned til Slesvig, kom han til en by, der hed Høfdingsø. På slottet der, var der en smuk jomfru. Hun bad ham komme ind at spise, og hun satte ham øverst ved bordet, der hvor hun selv sad, for hun troede med, han var en fin ridder.

"Det er jeg ikke," sagde Svend. "Jeg er kun en pilgrim, der er på vej til Rom."

Men jomfruen mente ikke, det kunne passe. Han var for godt klædt til at være en fattig pilgrim.

Svend sagde, det var fordi, folk rundt om i Jylland havde betalt ham godt for det arbejde, han havde gjort for dem.

Så begyndte jomfruen at græde. "Jeg troede, du var kongen af Danmark," sagde hun. "Og jeg har brug for hjælp. Men der skal vist mindst en konge til at klare den opgave." Og så fortalte hun, at der var en trold ikke ret lang derfra, som var ved at lægge landet øde. Han ville ikke have andet end fruer og jomfruer at spise. Trolden var så stærk, at ingen havde mod til at slås med ham.

"Men," fortsatte hun, "jeg har altid hørt, de danske mænd er så fromme og modige. Jeg takker nu Gud i himlen, at sådan en skulle komme."

Da lovede Svend, at hvis han kunne få en hest og en harnisk og en lanse, så ville han kæmpe med trolden og dræbe ham. Så førte de 300 hvide heste frem. Men den første, Svend lagde sin sadel på, sank til jorden under vægten.

Så førte de de bedste spanske heste frem. Det var nogle vilde og farlige hingste. Men da Svend lagde hånden på manken af den største, blev den from som et lam. Men da han lagde sin sadel på den, sank den også sammen.

"Hør her," sagde Svend. "Jeg har 15 ringe af guld med mig. Jeg ville gerne give dem alle sammen for at få bare én god dansk hest. der har ædt godt dansk græs." Da kom der en møller og sagde, at han havde en dansk hest. Den var født i Sæbylund. Når den bar korn til møllen, bar den 200 pund. Den hest fik han lov at låne.

Svend lagde selv sadlen på hesten. Han stolede ikke på, at der var nogen, der kunne spænde remmen godt nok.

Men første gang hesten rystede sig, sprang remmen itu, og sadlen faldt af.

Nu spændte Svend sadlen igen, denne gang med 3 remme. Men de sprang også, første gang hesten rystede sig.

Så spændte han sadlen fast med et ankertov. Og han strammede det så fast, at hesten sank i knæ. Men det brast også, da hesten rystede sig.

"Hør her," sagde Svend. "Jeg gav gerne mine 15 guldringe for at få en rem, der kunne holde."

Da kaldte jomfruen på de andre jomfruer. Hele natten syede 15 jomfruer med sølv- og guldnåle på en rem. Næste morgen var den færdig. Den var 7 alen lang og en kvart tyk, og den var så bred som fem hænder. Den kunne holde, Men nu blev hesten så fnysende arrig, at ingen turde komme tæt på den.

Men Svend sagde: "Hør nu, min gode hest. Du kan bukke og springe. Jeg vil ride dig alligevel." Og så holdt han den så fast, at den blev klar over, at Svend var stærkere, end den var.

Så sagde Svend: "Nu vil jeg vise de tyske riddere, hvad en dansk mand kan klare. Bring mig jomfruens kronede sværd. Det har jeg lovet at bruge. Og skaf mig en mast fra et skib til lanse. Den må kunne slå til."

Første gang han red sammen med trolden, sank begge heste i knæ, og troldens og Svends sværd gik itu.

"Se, det her var ingen dyst," sagde Svend til trolden. "Jeg ville bare prøve hesten. Mød mig i morgen samme sted, så skal jeg give dig et stød, du kan mærke."

Den aften gik Svend rundt om kirken tre gange for at få større styrke. Bagefter lod han smeden lægge ekstra stål på hans harnisk. Så sagde han til jomfruen: "Hør her, stolte jomfru. Du skal ikke være bange. Enten slår jeg ham af sadlen, eller også hugger jeg hans hals i to stykker."

Næste dag sagde Svend: "Jeg kan ikke bruge dit smukke sværd. Giv mig mit eget, som jeg selv lavede af en stang jern."

Da han red sammen med trolden, huggede han så hårdt med sværdet, at troldens hoved fløj langt ud i heden og aldrig blev fundet. Man siger, at troldens hoved gik i ni, ryggen i fem og benene i femten stykker, så stærkt var hugget.

Bagefter kom der 9 riddere og løftede Svend af sadlen. "Vi vil give dig hele landet," sagde de, "hvis du vil gifte dig med jomfruen."

Men Svend sagde nej. Han havde lovet sig til en anden. "Og ikke for 7 tønder guld, vil jeg svigte hende. Men I skal bygge et muret hus udenfor byen ved Høfdingsø. Der skal I lade alle danske, der er på rejse, overnatte og give dem brød og vin."

Lige siden er alle danskere blevet godt modtaget i Høfdingsø, selv om Svend Felding for længst er død. Han kom til sidst hjem til Aakjær, hvor han byggede sig en god gård. Man fandt for mange år siden rester af gården. Stalden var bygget, så Aakjær Å løb ind gennem den. Og ved siden af åen fandt man de lænker, han havde tøjret sin hest med. I en gammel kirkebog, som desværre er brændt, var der skrevet om både Svend Feldings, hans hustrus og søns død. Der stod ikke årstal, så man ved ikke, hvornår han levede, men det er nok længe siden.

Mogens Højmark

Frit efter Anders Sørensens Vedels folkeviser.

